

VARA HINDAMINE

Osa 13: Keskkonnakvaliteedi, maakasutuse piirangute ja looduskaitse arvestamine kinnisvara hindamisel

Property valuation

Part 13: Consideration of environmental quality, land use restrictions and nature protection in property valuation

EESTI STANDARDI EESSÕNA

See Eesti standard on

- standardi EVS 875-13:2011 uustöötlus;
- jõustunud sellekohase teate avaldamisega EVS Teataja 2016. aasta novembrikuu numbris.

Standardi koostamise ettepaneku on esitanud Eesti Kinnisvara Hindajate Ühing, standardi koostamist on korraldanud Eesti Standardikeskus ning osaliselt rahastanud Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium.

Standardi on koostanud Eesti Kinnisvara Hindajate Ühingu (EKHÜ) standardite töörühm:

Eduard Elbrecht	EKHÜ liige, 1Partner Kinnisvara hindaja;
Ene Kolbre	EKHÜ hindamiskomisjoni esimees, Tallinna Tehnikaülikooli emeriitprofessor;
Veronika Ilsjan	EKHÜ liige, Rahandusministeeriumi riigivara osakonna nõunik;
Tiia Redi	EKHÜ tegevjuht;
Tambet Tiits	EKHÜ liige, Maa-ameti peadirektor;
Aivar Tomson	EKHÜ liige, DTZ Kinnisvaraeksperdi hindamisosakonna juhataja.

Kavandi ekspertiisi on teinud Üllas Ehrlich (TTÜ keskkonnaökonoomika professor), Olavi Hiimäe (keskkonnaekspert, Keskkonnaagentuur Viridis OÜ), Kalle Pilt (Eesti Mükoloogiauuringu Keskus SA Nõukogu esimees), Andres Teder (kutseline hindaja, ERI Kinnisvara). Standardi on heaks kiitnud tehniline komitee EVS/TK 36 „Kinnisvara korrashoid“.

Vara hindamise standardisari EVS 875 tugineb rahvusvaheliselt tunnustatud põhimõtetele, mis on koondatud kahte standardisarja põhiliseks algallikaks olevasse kogumikku:

- 1) Rahvusvahelise Hindamisstandardite Komitee (*International Valuation Standard Council – IVSC*) koostatud varahindamise standardid: International Valuation Standards (IVS) 2013 (rahvusvahelised varahindamise standardid);
- 2) Euroopa Hindajate Organisatsioonide Grupi (*The European Group of Valuation Associations – TEGoVA*) koostatud varahindamise standardid: European Valuation Standards (EVS) 2012 (Euroopa varahindamise standardid).

Vara hindamise standardisari EVS 875 on kooskõlas üldnimetatud rahvusvaheliste ja Euroopa standarditega.

See standard ja kogu standardisari EVS 875 on mõeldud kasutamiseks Eestis asuvate varade hindamisel. Kui varahindamise standardid ei anna mõnedes spetsiifilistes olukordades küllalt täpseid juhiseid või kui tellija soovib lähtumist asjakohastest Euroopa või rahvusvahelistest standarditest, tuleb hindajal tugineda üldnimetatud standarditele. Teemakohaseid täpsemaid suuniseid vara hindamisel võivad anda kutseseaduse alusel moodustatud kutsenõukogude tunnustatud kutse andjad. Standardi koostamise ajal on vara hindamise valdkonnas kutse andjaks Eesti Kinnisvara Hindajate Ühing.

Standardisarja EVS 875 kuuluvad järgmised standardi osad:

- Osa 1: Hindamise mõisted ja põhimõtted;
- Osa 2: Varade liigid;
- Osa 3: Hindamise alused;
- Osa 4: Hindamise head tavad ja hindamistulemuste esitamine;

Osa 5: Hindamine finantsaruandluse eesmärgil;

Osa 6: Hindamine laenamise eesmärgil;

Osa 7: Hinnangu läbivaatus;

Osa 8: Kulumeetod;

Osa 9: Tulumeetod;

Osa 10: Andmete kogumine ja analüüs, vara ülevaatus;

Osa 11: Võrdlusmeetod;

Osa 12: Hindamine hüvitamise eesmärgil;

Osa 13: Keskkonnakvaliteedi, maakasutuse piirangute ja looduskaitse arvestamine kinnisvara hindamisel.

Tulenevalt muudatustest rahvusvahelises varahindamise standardis (IVS), Eesti seadusandluses, standardite tööühma seisukohtades ja ekspertiisi teostajate arvamustes on sellesse standardisse, mis on standardi EVS 875-13:2011 uustöötlus, sisse viidud järgmised olulisemad muudatused:

- 1) uuendatud ja standardi ülejäänud osadega on ühtlustatud terminoloogiat;
- 2) kehtivate õigusaktidega on kooskõlla viidud keskkonna ja planeeringute valdkonnaga seotud juhised;
- 3) lisatud on hoone sisekeskkonna, energiatõhususega seotud juhiseid;
- 4) esitatud on seoseid tervishoiu, tööohutuse ja kestlikkusega.

Standardi mõni osa või mõni standardis kirjeldatud lahendus võib olla patendiõiguse subjekt. EVS ei vastuta sellis(t)e patendiõigus(t)e väljaselgitamise eest.

Tagasisidet standardi sisu kohta on võimalik edastada, kasutades EVS-i veebilehel asuvat tagasiside vormi või saates e-kirja meiliaadressile standardiosakond@evs.ee.

ICS 03.060; 03.080; 91.040; 93.010

Standardite reprodutseerimise ja levitamise õigus kuulub Eesti Standardikeskusele

Andmete paljundamine, taastekitamine, kopeerimine, salvestamine elektroonsesse süsteemi või edastamine ükskõik millises vormis või millisel teel ilma Eesti Standardikeskuse kirjaliku loata on keelatud.

Kui Teil on küsimusi standardite autorikaitse kohta, võtke palun ühendust Eesti Standardikeskusega:

Aru 10, 10317 Tallinn, Eesti; koduleht www.evs.ee; telefon 605 5050; e-post info@evs.ee

SISUKORD

SISSEJUHATUS.....	6
1 KÄSITLUSALA	8
2 NORMIVIITED	8
3 TERMINID JA MÄÄRATLUSED	8
3.1 Standardisarja EVS 875 terminid ja määratlused	8
3.2 Standardisarja EVS 875 osa 13 terminid ja määratlused	10
3.3 Eesti õigusaktide terminid ja määratlused	13
4 KESKKONNAKVALITEET, KESKKONNARISKID JA -OHUD.....	21
4.1 Keskkonnaelemendid ja neid mõjutavad tegurid	21
4.2 Saastuse olemus	21
4.3 Õhusaastus	21
4.4 Pinnasesaastus.....	21
4.5 Veesaastus	22
4.6 Jääkreostus.....	22
4.7 Keskkonnaoht ja -risk.....	22
4.8 Üleujutus ja üleujutusoht	22
4.9 Pinnase ja põhjavee riskid	23
4.10 Hoone sisekeskkonna (sh sisekliima) kvaliteet.....	23
4.11 Keskkonnamõju ja olulise keskkonnamõjuga tegevus.....	23
4.12 Ohtlik ja suurõnnetuse ohuga ettevõtte.....	24
4.13 Ohtlikud ja mürgised ained	24
4.14 Jäätmed	24
4.15 Keskkonnakvaliteedi seos tervishoiu ja tööohutusega.....	24
4.16 Keskkonnakvaliteedi seos kinnisvara kestlikkusega.....	24
4.17 Keskkonnakvaliteedi seos kinnisvara energiatõhususega.....	24
5 MAAKASUTUSE PIIRANGUD JA LOODUSKAITSE	24
5.1 Piirangute olemus.....	24
5.2 Planeering.....	25
5.3 Riigi eriplaneering.....	25
5.4 Üldplaneering.....	26
5.5 Kohaliku omavalitsuse eriplaneering	26
5.6 Detailplaneering.....	26
5.7 Looduskaitse.....	27
5.8 Planeeringute seos kinnisvara kestlikkusega.....	27
6 KESKKONNAKVALITEEDI, MAAKASUTUSE PIIRANGUTE JA LOODUSKAITSE KÄSITLUS HINDAMISEL	27
6.1 Keskkonnakvaliteet	27
6.2 Maakasutuse piirangud.....	28
6.3 Looduskaitse.....	29
7 ANDMEALLIKAD JA NEILE VIITAMINE.....	29
7.1 Registrid ja andmebaasid	29
7.2 Keskkonnauuringud ja nende aruanded.....	29
7.3 Keskkonnamõju eelhindang.....	30
7.4 Keskkonnamõju hinnang.....	30
7.5 Keskkonnamõju strateegiline hinnang.....	30
7.6 Keskkonnaaudit.....	30
7.7 Vara ülevaatus.....	31
8 EELDUSTE JA PIIRAVATE TINGIMUSTE KASUTAMISE LUBATAVUS.....	32

8.1	Eeldused.....	32
8.2	Piiravad tingimused	32
8.3	Eelduste ja piiravate tingimuste vajalikkus ja lubatavus.....	33
8.4	Eeldused, mis puudutavad kaitstavaid loodusobjekte, mille täpne asukoht ei kuulu avalikustamisele.....	33
9	KESKKONNAKVALITEETI, LOODUSKAITSET JA MAAKASUTUSE PIIRANGUID PUUDUTAVATE KLAUSLITE KASUTAMINE.....	33
9.1	Piiratud vastutuse klauslid.....	33
9.2	Saastust puudutavate uuringute klauslid.....	34
	Lisa A (teatmelisa) Olulise keskkonnamõjuga tegevus	35
	Lisa B (teatmelisa) B- ja A-kategooria suurõnnetuse ohuga ettevõtte määratlus	38
	Kirjandus.....	39

SISSEJUHATUS

Vara hindamise standardisarja EVS 875 koostamise põhjustas vajadus:

- viia vara hindamise alused vastavusse rahvusvaheliste ja Euroopa standarditega,
- ühtlustada eestikeelset vara hindamise terminoloogiat,
- tagada hindajate ühtlane töö kvaliteet ja rahvusvaheline konkurentsivõime.

Standardisarja eesmärk on anda alused vara väärtuse hindamiseks, täpsustada küsimusi, mida Eesti õigusaktid ei reguleeri, ning selgitada õigusaktides esitatud nõuete järgimist ja rakendamist. Standardisari hõlmab varade eri liike, kuid käsitleb kõige põhjalikumalt kinnisvara.

Vara, sealhulgas kinnisvara hindamispõhimõtted on ühesugused ja neid mõistetakse maailmas ühetaoliselt. Kohalikud seadused ja majandusolud võivad teatud juhtudel tingida standardsete põhimõtete erisusi või piiratud rakendusi, kuid hindamise põhialused on kogu maailmas sarnased. Vara hindamisel Eestis tuleb üldjuhul juhinduda standardisarjast EVS 875. Kui Eesti õigusaktid ei võimalda või piiravad nende standardite rakendamist, tuleb vastavad põhjused hinnangus esile tuua.

Vara hindamise standardisari EVS 875 koosneb mitmest standardist, mida tuleb käsitleda ühtse tervikuna. Teemast täieliku ülevaate saamine eeldab tutvumist kõikide sarja EVS 875 standarditega.

Sarja alusstandardis EVS 875-1 „Vara hindamine. Osa 1: Hindamise mõisted ja põhimõtted“ on antud ülevaade hindamisega seotud mõistetest, põhimõtetest ja eesmärkidest, mis on olulised hindamise kui kutseala mõistmiseks ja standardite rakendamiseks.

Standardis EVS 875-2 „Vara hindamine. Osa 2: Varade liigid“ on esitatud varaga, eelkõige kinnisvaraga, seotud eri mõisted ja käsitlused.

Standardis EVS 875-3 „Vara hindamine. Osa 3: Hindamise alused“ on määratletud väärtused ja muud hindamise alused, mida varahindamise standardid hõlmavad.

Standardis EVS 875-4 „Vara hindamine. Osa 4: Hindamise head tavad ja hindamistulemuste esitamine“ on esitatud varade hindaja kutsemääratlus, hindaja kutse-eetika ja hindamistoiming ning hindamistulemuste kajastamisega seotud nõuded, sh nõuded eri hindamisaruande vormidele.

Standardis EVS 875-5 „Vara hindamine. Osa 5: Hindamine finantsaruandluse eesmärgil“ on esitatud põhimõtted, mida rakendatakse hindamisel majandusüksuse finantsaruandluse eesmärgil.

Standardis EVS 875-6 „Vara hindamine. Osa 6: Hindamine laenamise eesmärgil“ on selgitatud tagatisvarade hindamist.

Standardis EVS 875-7 „Vara hindamine. Osa 7: Hinnangu läbivaatus“ on käsitletud hindamistööde läbivaatamise põhjuseid ja korda, läbivaatuse liike ja protseduure.

Standardis EVS 875-8 „Vara hindamine. Osa 8: Kulumeetod“ on käsitletud kulumeetodi mõistet, kasutamise eesmärke ja võimalusi ning antud metoodilisi juhiseid meetodi kasutamiseks.

Standardis EVS 875-9 „Vara hindamine. Osa 9: Tulumeetod“ on käsitletud tulumeetodi mõistet, kasutamise eesmärke ja võimalusi ning antud metoodilisi juhiseid meetodi kasutamiseks.

Standardis EVS 875-10 „Vara hindamine. Osa 10: Andmete kogumine ja analüüs, vara ülevaatus“ on selgitatud andmete kogumist hindamistoimingu käigus ja vara ülevaatus kui selle ühte tähtsat osa.

Standardis EVS 875-11 „Vara hindamine. Osa 11: Võrdlusmeetod“ on käsitletud võrdlusmeetodi mõistet, kasutamise eesmärke ja võimalusi ning antud metoodilisi juhiseid meetodi kasutamiseks.

Standardis EVS 875-12 „Vara hindamine. Osa 12: Hindamine hüvitamise eesmärgil“ on esitatud hindamise põhimõtted hüvitamisel, keskendudes küsimustele, mis on seotud avalike huvidega.

Standardis EVS 875-13 „Vara hindamine. Osa 13: Keskkonnakvaliteedi, maakasutuse piirangute ja looduskaitse arvestamine kinnisvara hindamisel“ on käsitletud hindamise põhimõtteid keskkonnohtude ja -riskide, looduskaitse ja maakasutuse piirangute kontekstis.

1 KÄSITLUSALA

Standardisari EVS 875 käsitleb vara hindamist. Standardite kasutusala on vara hindamise ja hinnangute kasutamisega seotud tegevused, eelkõige laenutagatiste ja finantsaruandlusega seotud tegevused. Standardite kasutajad on vara hindajad, kinnisvaraspetsialistid, ehitusspetsialistid, keskkonnaspetsialistid, finantsaruandlusega tegelevad spetsialistid (raamatupidajad, audiitorid), krediitiasutused, kõrgemad õppeasutused. Standardisari loob aluse vara hindamise ühtsele käsitlusele, rahuldades nii era- kui ka avaliku sektori vajadusi.

See standard käsitleb hindamise põhimõtteid keskkonnoahtude ja -riskide, looduskaitse ja maakasutuse, sh planeeringutest tulenevate, piirangute kontekstis. Standardi uustöötlusse on lisatud hoone sisekeskkonnaga seonduvat, kuid endiselt on kõrvale jäetud muinsuskaitsest tulenevad piirangud. Tegemist on standardi EVS 875-13:2011 „Vara hindamine. Osa 13: Keskkonnariskide, maakasutuse piirangute ja looduskaitse arvestamine kinnisvara hindamisel“ uustöötlusega.

2 NORMIVIITED

Alljärgnevalt loetletud dokumendid, mille kohta on standardis esitatud normiviited, on kas tervenisti või osaliselt vajalikud selle standardi rakendamiseks. Dateeritud viidete korral kehtib üksnes viidatud väljaanne. Dateerimata viidete korral kehtib viidatud dokumendi uusim väljaanne koos võimalike muudatustega.

EVS 875 (kõik osad). Vara hindamine

Planeerimisseadus (RT I, 26.02.2015, 3) ja muudatused

Veeseadus (RT I 1994, 40, 655) ja muudatused

3 TERMINID JA MÄÄRATLUSED

Standardi rakendamisel kasutatakse alljärgnevalt esitatud termineid ja määratlusi.

3.1 Standardisarja EVS 875 terminid ja määratlused

3.1.1

eksperthinnang

hindamisaruande põhivorm, mille nõuded on Eesti standardites kõige täpsemalt reguleeritud

MÄRKUS Otsene vaste inglise keeles puudub. Inglisekeelses kirjanduses eristatakse küll eri põhjalikkusega hindamisaruandeid, kuid Eestiga sarnane jaotus puudub. Pigem on nii eksperthinnangu kui ka hindamisaruande vasteks *valuation report*.

3.1.2

hind (price)

vara eest küsitud, pakutud või tasutud summa. See on kindel hoolimata sellest, kas see tehakse avalikuks või hoitakse salajas. Konkreetse ostja ja müüja rahaliste võimaluste, motiivide ja erihuvide tõttu võib vara eest tasutav hind olla või ka mitte olla seotud väärtusega, mida teised sellele varale annavad. Hind väljendab teatud konkreetsetes tingimustes konkreetse ostja ja/või müüja varale antavat suhtelist väärtust

3.1.3

hindaja (valuer)

kutseline hindaja, s.o füüsiline isik, kellele on antud vastav kutsekvalifikatsioon ja väljastatud kutsetunnistus kutseseaduses kehtestatud aluste järgi